

Brüsszel, 2015.3.31.
COM(2015) 145 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

Jelentés a polgári kezdeményezésről szóló 211/2011/EU rendelet alkalmazásáról

1. BEVEZETÉS

Az európai polgári kezdeményezés a Lisszaboni Szerződés¹ egyik legnagyobb újítása, amelynek célja a polgárok fokozottabb bevonása az Unió munkaprogramjának alakításába. Ezen eszköz egyik legnagyobb előnye abban rejlik, hogy kapcsolatokat létesít a hasonló gondolkodású emberek között a kontinensen, és olyan kérdések összeurópai megvitatását teszi lehetővé, amelyek egyértelműen komolyan foglalkoztatják a polgárokat. Becslések szerint a polgári kezdeményezések szervezői már körülbelül 6 millió támogató nyilatkozatot gyűjtöttek össze az általuk képviselt különböző ügyekben, miközben a nyilvántartásba vett kezdeményezések 10%-ának sikerült elérnie az 1 milliós küszöböt.

Az európai polgári kezdeményezés lehetővé teszi a polgárok számára, hogy kulcsfontosságú uniós szintű kérdések megvitatása céljából közvetlen kapcsolatba kerüljenek az uniós intézményekkel. Ennek célja az Unió demokratikus legitimitációjának további növelése. A Bizottság igen kiemelt jelentőséget tulajdonít az európai polgári kezdeményezésnek és teljesen elkötelezett amellett, hogy ezt az eszköz úgy működtesse, hogy maradéktalanul megvalósuljanak a benne rejlő lehetőségek.

A polgári kezdeményezésre vonatkozó szabályok és eljárások meghatározását az Európai Parlament és a Tanács által 2011. februárban elfogadott és 2012. április 1-jén hatályba lépett rendelet² tartalmazza. A rendeletet minden tagállam végrehajtotta³. A rendelet 22. cikke értelmében 2015. április 1-jéig, valamint azt követően háromévente a Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak e rendelet alkalmazásáról.

A Bizottság e jelentésben felvázolt elemzését alátámasztják a közvetlenül az érdekelt felektől, köztük a polgári kezdeményezések szervezőitől⁴ származó, vagy az európai ombudsman saját kezdeményezésű felméréséből, az Európai Parlament tanulmányából, különböző publikációkból vett, konferenciákon kapott folyamatos visszajelzések. A jelentés a Bizottság polgári kezdeményezéssel foglalkozó szakértői csoportján⁵ keresztül a tagállamoktól⁶ kapott információkat és véleményeket is figyelembe veszi.

¹ Az Európai Unióról szóló szerződés 11. cikkének (4) bekezdése, valamint és az Európai Unió működéséről szóló szerződés uniós polgárságra vonatkozó 24. cikke..

² Az Európai Parlament és a Tanács 2011. február 16-i 211/2011/EU rendelete a polgári kezdeményezésről (HL L 65/1., 2011.3.11.).

³ Néhány tagállam olyan rendelkezéseket fogadott el, amelyek megfelelőségével kapcsolatban problémák merültek fel, ám ezeket - két tagállam esetét kivéve - megoldották.

⁴ A támogató nyilatkozatok gyűjtésére vonatkozó számok csak a három benyújtott kezdeményezésen alapulnak, mivel csak ezekkel kapcsolatban állnak a Bizottság és a tagállamok rendelkezésére hivatalos számadatok.

⁵ További információk az alábbi linken találhatóak <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/legislative-framework> .

2. A JELENLEGI HELYZET

Az európai polgári kezdeményezés számos lépésből áll. A polgári kezdeményezés megindításához a szervezőknek egy „polgári bizottságot” kell alakítaniuk. Mielőtt elkezdenék a támogató nyilatkozatok gyűjtését az aláíróktól, a javasolt kezdeményezést a Bizottságnak nyilvántartásba kell vennie. A nyilvántartásba vétel visszaigazolását követően a szervezőknek egy évük van arra, hogy összegyűjtsék az előírt küszöb eléréséhez szükséges támogatást.

2012 áprilisa óta a Bizottság 51 kérelmet kapott a javasolt polgári kezdeményezések nyilvántartásba vételére. Ebből 31-et vettek nyilvántartásba (2012-ben 16-ot, 2013-ben kilencet, 2014-ben ötöt és 2015-ben egyet). Három kezdeményezés folytatja jelenleg a támogató nyilatkozatok gyűjtését⁷.

18 kezdeményezés ért gyűjtési időszaka végéhez (10 másikat⁸ a gyűjtési időszaka vége előtt visszavontak). A 18 kezdeményezés közül háromnak sikerült megszereznie a szükséges számú támogató nyilatkozatot, amelyet benyújtottak a Bizottságnak. Kettő közülük már hivatalos választ kapott a Bizottságtól: „A vízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez való hozzáférés emberi jog! A víz közzé, nem árucikk!” („Right2Water”/a vízhez való jog) és a „One of us”. A harmadikat („Stop vivisection”) a Bizottság jelenleg vizsgálja és 2015. június 3-ig fog választ adni (lásd még a 3.e. pontot).

20 javasolt kezdeményezés nem teljesítette a nyilvántartásba vételi kritériumokat, és ezért a Bizottság nem tudta ezeket nyilvántartásba venni.

Nyilvántartásba vett kezdeményezések						Nyilvántartásba nem vett kezdeményezések
Gyűjtés folyamata	A szervezők visszavonták	Gyűjtés és lezárva ⁹	Az előírt támogatás nélküli lezárt kezdeményezés	A Bizottsághoz benyújtva	A Bizottság által megválasz	Nyilvántartásba vétel elutasítva

⁶ A tagállamok eltérő gyakorlatai miatt a rendelkezésre álló adatok részletezettsége eltérő. Az európai polgári kezdeményezés Horvátországra például csak az Unióhoz történő csatlakozása (2013. július) óta vonatkozik.

⁷ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/ongoing>

⁸ Négyet közülük csak azért vontak vissza, hogy újból nyilvántartásba vetessék.

⁹ A Bizottság hivatalosan nem rendelkezik semmilyen információval arra vonatkozóan, hogy a szervezőknek sikerült-e vagy sem összegyűjteni a szükséges számú támogató nyilatkozatot.

			ek ¹⁰	– a Bizottság válasza folyamatb an	olt	
3	10	3	12	1	2	20
31						

Hat polgári bizottság döntött úgy, hogy eljárást indít a Törvényszék előtt a Bizottság ellen a javasolt kezdeményezésük nyilvántartásba vételének elutasítása miatt¹¹. A „One of us” szervezőbizottsága vitatta a Bizottság közleményét¹². Mindezek az ügyek függőben vannak.

Az európai ombudsman két panaszt kapott a kezdeményezések szervezőitől. Az ombudsman az egyiket már lezárta¹³, és megállapította, hogy nem merült fel hivatali visszásság a Bizottság részéről. A második ügyet az ombudsman még vizsgálja¹⁴.

3. A POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉSI ELJÁRÁS VÉGREHAJTÁSA

Az alábbiakban tájékoztatás következik az európai polgári kezdeményezésre vonatkozó eljárás végrehajtásáról a kezdeményezés életciklusának egymást követő lépéseiben.

a. Polgári bizottság

Európai polgári kezdeményezést polgári bizottság szervezhet, amely legalább hét olyan uniós polgárból áll, akik legalább hét különböző tagállamban rendelkeznek lakóhellyel és elérték az európai parlamenti választásokon való részvételre jogosító életkort. Csak az iménti feltételeknek megfelelően köteles hét személyt kell a Bizottságnál nyilvántartásba venni.

¹⁰ Ezen kezdeményezésekre vonatkozóan a Bizottság nem rendelkezik hivatalos információkkal a begyűjtött támogató nyilatkozatok pontos számára vonatkozóan.

¹¹ A T-754/14. sz., T-361/14. sz., T-44/14 sz., T-529/13.sz., T-450/12. sz., T-646/13. sz. ügyek

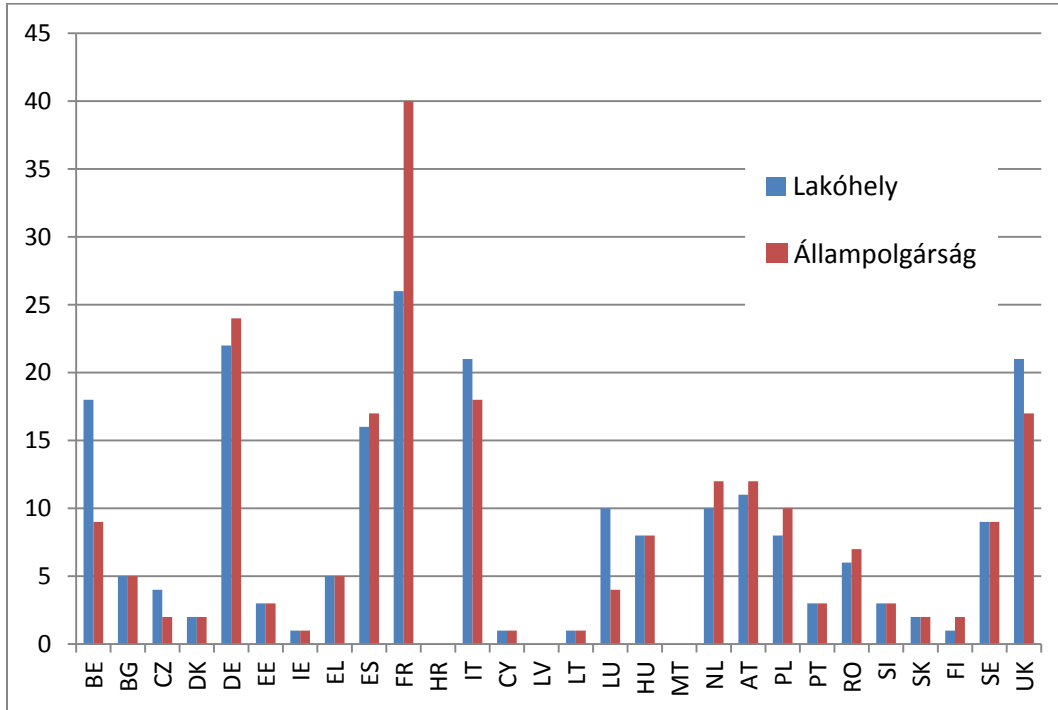
¹² A T-561/14. sz. ügy

¹³ 2013/2071. sz. panasz

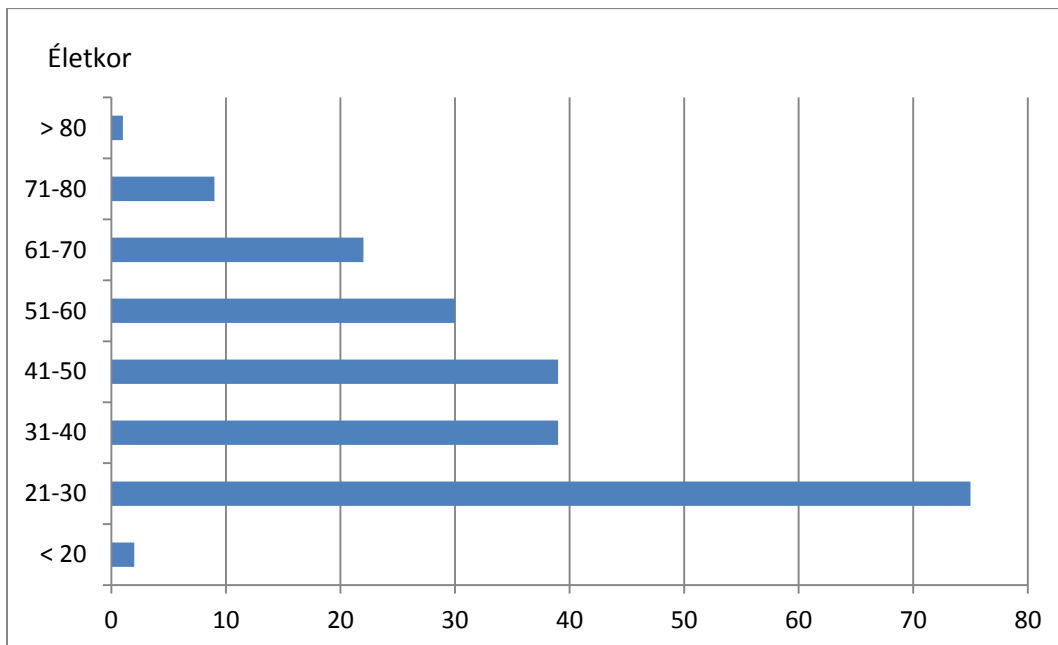
¹⁴ 2014/402. sz. panasz

A polgári bizottságok tagjaira vonatkozó statisztikák

– A nyilvántartásba vett kezdeményezésekre alakult polgári bizottságok tagjainak lakóhelye és állampolgársága:

– A nyilvántartásba vett kezdeményezésekre alakult polgári bizottságok tagjainak életkora:

b. Nyilvántartásba vételi szakasz

A javasolt kezdeményezés akkor vehető nyilvántartásba, ha teljesülnek a rendelet 4. cikkének (2) bekezdésében meghatározott alábbi feltételek: megalakult a polgári bizottság és kijelölték a kapcsolattartó személyeket; a javasolt polgári kezdeményezés nem esik nyilvánvalóan a Bizottság azon hatáskörén kívül, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be; a kezdeményezés nem nyilvánvalóan visszaélészerű, komolytalan vagy zaklató jellegű; és nem nyilvánvalóan ellentétes az Uniónak az Európai Unióról szóló szerződés 2. cikkében foglalt értékeivel. 31 javasolt kezdeményezést vettek nyilvántartásba, az érintett témák skálája széles: a környezetvédelemtől, a mobilitástól és az oktatástól kezdve a fejlesztési együttműködésig és a szociális ügyekig terjed¹⁵.

20 javasolt polgári kezdeményezést nem lehetett nyilvántartásba venni¹⁶, mert nyilvánvalóan kívül esett a Bizottság azon hatáskörén, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be. A nyilvántartásba vételt elutasító valamennyi határozat közzé lett téve az európai polgári kezdeményezés weboldalán.

c. A gyűjtési szakasz

A szervezőknek 12 hónapjuk van a támogató nyilatkozatok gyűjtésére a javasolt kezdeményezés Bizottság által történő nyilvántartásba vételének időpontjától kezdve.

A kezdeményezésekre az európai parlamenti választásokon való részvételre jogosító életkort előlebármely uniós polgár jogosult támogatását adni. A rendelet szerint erre a célra az aláíróknak meg kell felelniük annak az előírásnak, miszerint állampolgárságuk vagy lakóhelyük révén kötődnek egy adott tagállamhoz, és meg kell adni személyes adataikat, amelyek alapján az adott tagállam ellenőrizni tudja támogató nyilatkozatait. Ezek az előírások tagállamonként eltérnek¹⁷. Ezek a különbségek néhány uniós polgár számára nem teszik lehetővé egy adott polgári kezdeményezés támogatását¹⁸. Ez a helyzet kritikákat és frusztrációt váltott ki a szervezők és az aláírók körében: sokan közülük úgy vélik, hogy az eltérő bánásmód és az egyes tagállam által megkövetelt nagy mennyiségű személyes adat –

¹⁵ A teljes lista az európai polgári kezdeményezések nyilvántartásában található: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative>

¹⁶ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/non-registered>

¹⁷ Ezzel szemben a Bizottság kezdeti rendeletjavaslata valamennyi tagállam számára egyforma előírásokat tartalmazott, amelyek lehetővé tették volna, hogy az előírt korhatárt betöltő bármely uniós polgár támogathasson polgári kezdeményezést. Az intézményközi tárgyalások eredményeként az európai polgári kezdeményezésről szóló végleges rendelet azonban olyan előírásokat tartalmaz, amelyek eltérnek az egyes tagállamok között.

¹⁸ Ez jelenleg a Bulgáriában, a Cseh Köztársaságban, Franciaországban, Ausztriában és Portugáliában, valamint az EU területén kívül tartózkodó ír és brit polgárokat érinti.

amely néha a személyi azonosító számot is magába foglalja – sok állampolgárt visszatartat attól, hogy támogatását adja.

A rendelet III. melléklete határozza meg az előírásokat, amelyeket a Bizottság – az érintett tagállamok kérésére – felhatalmazáson alapuló jogi aktussal módosíthat. A Bizottság folytatja erőfeszítéseit, amelyek célja a tagállamok ösztönzése előírásaik egyszerűsítésére.

Néhány tagállam már kedvezően reagált a Bizottság egyszerűsítési felhívására. A III. melléklet módosítása, amely 2013. október 8-án lépett hatályba, tartalmazza a Spanyolország, Írország, Franciaország, Luxemburg, Hollandia és Szlovénia által javasolt változtatásokat. Hollandia például lehetőséget biztosított a Hollandia területén kívül élő holland állampolgároknak, hogy holland formanyomtatványon adják támogatásukat, Spanyolország pedig lehetőséget biztosított arra, hogy a Spanyolországban tartózkodó, nem spanyol uniós állampolgárok spanyol formanyomtatványon adják támogatásukat, ezzel is csökkentve azon polgárok számát, akik nem gyakorolhatják a kezdeményezések támogatására vonatkozó jogukat. Egy második módosítás, amelyet a Bizottság 2015 márciusában fogadott el és amelyet az Európai Parlament és a Tanács jelenleg vizsgál¹⁹, tovább egyszerűsíti Lettország, Málta és Svédország előírásait.

Az aláírók a rendelet III. mellékletében meghatározott mintának megfelelő formanyomtatványokon alapuló papír formanyomtatványon vagy online adhatják támogatásukat. Arra is van lehetőség, hogy fokozott biztonságú elektronikus aláírás használatával adjanak támogatást²⁰. Ez utóbbi használatát eddig nem jelezték.

A három kezdeményezés – a „Right2Water”, a „One of us”, és a „Stop Vivisection” – által begyűjtött támogató nyilatkozatok körülbelül 55%-át online gyűjtötték.

Kezdeményezés	Papírformátumbangyűjtött támogató nyilatkozatok	Online gyűjtött támogató nyilatkozatok
<i>Right2Water</i>	Körülbelül 20%	Körülbelül 80 %
<i>One of us</i>	Körülbelül 70 %	Körülbelül 30 %
<i>Stop vivisection</i>	Körülbelül 40 %	Körülbelül 60 %

¹⁹ A Parlamentnek és a Tanácsnak joga van ahhoz, hogy az elfogadást követő két hónapon belül hangot adjon kifogásainak.

²⁰ A belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 910/2014/EU rendelet értelmében.

A javaslat nyilvántartásba vételét követően a szervezők a Bizottság rendelkezésére bocsáthatják a javasolt kezdeményezés az Unió bármely hivatalos nyelvére történő fordításait. A közzététel előtt a Bizottság ellenőrzi, hogy nincs-e nyilvánvaló és jelentős eltérés a javasolt kezdeményezés címének, tárgyának és céljainak fordítása, valamint eredeti változata között. A fordítás közzététele lehetővé teszi a szervezők számára, hogy ezt a nyelvi változatot használják az általuk javasolt, a hivatalos támogató nyilatkozatban feltüntetett kezdeményezés leírására.

Összesen több mint 300 fordítás lett közzétéve az európai polgári kezdeményezés nyilvántartásában. A javasolt kezdeményezéseket átlagosan 11 nyelvre fordították le. Négy kezdeményezés biztosított fordítást az összes uniós hivatalos nyelvre. A közzététel előtt a szervezőknek a fordítások körülbelül harmadát kellett (egy vagy több alkalommal) módosítaniuk.

Online gyűjtés

A rendelet 6. cikkének értelmében a szervezőknek ki kell alakítaniuk az online gyűjtési rendszerüket és a támogató nyilatkozatok e rendszeren keresztül történő gyűjtésének megkezdése előtt igazolást kell szereznük azon tagállam illetékes hatóságánál²¹, ahol a begyűjtött adatokat tárolják.

Az igazoláshoz a rendszernek biztosítania kell például, hogy az aláírók adatainak gyűjtése és tárolása biztonságos legyen, és megfeleljen a Bizottság 1179/2011/EU végrehajtási rendeletében meghatározott technikai előírásoknak.

Az igazolást a szervezők a javasolt kezdeményezés Bizottságnál való nyilvántartásba vétele előtt vagy után is kérhetik. A gyűjtési időszak kezdeti időszaka azonban minden esetben a javasolt kezdeményezés Bizottság általi nyilvántartásba vételének időpontja, függetlenül attól, hogy a szervezők rendszerének megfelelőségét igazolták-e már vagy sem. A legtöbb esetben a szervezők nem szerezték be a rendszerükre vonatkozó igazolást a kezdeményezésük Bizottság által történő nyilvántartásba vétele előtt. Ennek az lett a következménye, hogy ugyan elkezdheték a papíralapú támogatásgyűjtést, az online gyűjtésre azonban kevesebb mint 12 hónap állt rendelkezésükre. A rendszerekre vonatkozó igazolás nyilvántartásba vétel előtti kiadását a tagállamok illetékes hatóságai problematikusnak tartják, mert úgy kell lefolytatniuk az ellenőrzést, hogy az érintett kezdeményezés nyilvántartásba vétele bizonytalan.

Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendeletben foglaltak szerint és az ISA-program (az európai közigazgatások közötti átjárhatósági megoldásokról szóló program)²² keretében a Bizottság egy 2011. december 22. óta ingyenesen hozzáférhető nyílt forráskódú szoftvert

²¹ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-online-systems>

²² <http://ec.europa.eu/isa/>

fejlesztett ki. A Bizottság szoftverének már nyolc verzióját bocsátotta ki, amelyet folyamatosan javít, új elemekkel bővít és naprakészen tart.

A szervezők használhatják a Bizottság szoftverét (módosításokkal vagy anélkül) vagy egy általuk választott másik szoftvert. Egy komplett rendszer kialakításához a szervezőknek (szintén a technikai előírásoknak megfelelő) gazdaszervert kell találniuk a szoftverük telepítése céljából.

Nem sokkal a rendelet hatályba lépését követően a kezdeményezések szervezői arra panaszkodtak, hogy milyen nehéz megfelelő és megfizethető gazdaszervert találni a rendszerük kialakításához. Tekintettel arra, hogy ez akadályozta a szervezőket abban, hogy a támogató nyilatkozatok online gyűjtésébe kezdjenek, a Bizottság kivételesen – a rendelet által megállapított kötelezettségein túl – ingyenes tárhelyeket ajánlott fel szerverein a szervezők online gyűjtési rendszereinek elhelyezésére.

Továbbá a Bizottság a 2012. október 31-ig nyilvántartásba vett valamennyi kezdeményezésre vonatkozóan az ilyen logisztikai problémák okozta késések ellensúlyozására a azt a politikai döntést hozta, hogy kivételesen elfogadja a 2013. november 1-jéig gyűjtött támogató nyilatkozatokat.

A 31 nyilvántartásba vett kezdeményezés közül 21 kezdeményezés gyűjtött támogató nyilatkozatokat online. Közülük kettő („Right2Water” és „30 km/h - making the streets liveable!” /30 km/h - tegyük az utcát élhetővé/) használt magánszervereket, és a rendszereikre vonatkozó megfelelőségi igazolást Németország illetékes hatóságától szereztek be²³. Az összes többi a fentiekben leírt bizottsági gazdaszerverre vonatkozó ajánlatot használta ki, és a rendszereikre vonatkozó megfelelőségi igazolást a luxemburgi illetékes hatóságnál szereztek be²⁴.

Ezenkívül az összes olyan szervező, aki online gyűjtött, a Bizottság által rendelkezésre bocsátott szoftvert használta.

d. A támogató nyilatkozatok ellenőrzése

A rendelet 15. cikkével összhangban a tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságokat²⁵ jelölték ki a támogató nyilatkozatok ellenőrzésére²⁶.

²³ Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik (BSI) (német Szövetségi Informatikai Biztonsági Hivatal)

²⁴ Centre des technologies de l'information de l'Etat

²⁵ <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/authorities-verification>

²⁶ Minden tagállam ellenőrzi a rendelet 8. cikkével összhangban benyújtott támogató nyilatkozatokat.

Valamennyi tagállami hatóság kapott a támogató nyilatkozatok ellenőrzésére irányuló kérelmeket. A három kezdeményezésre („Right2Water”, „One of us” és a „Stop vivisection”) vonatkozóan 26 tagállam ellenőrzött támogató nyilatkozatokat, két tagállam pedig e kezdeményezések közül csak egy vagy kettő támogató nyilatkozatait ellenőrizte.

Globálisan a három kezdeményezésre együttesen összegyűjtött támogató nyilatkozatok majdnem 90%-át találták érvényesnek az illetékes hatóságok. A papírformátumban gyűjtött és az online gyűjtési rendszeren keresztül gyűjtött támogató nyilatkozatok esetében hasonló eredmények állapíthatók meg..

Mindhárom kezdeményezés esetében a hatóságok többsége a támogató nyilatkozatok több mint 80%-át érvényesítette, és csak egy hatóságnál jelentkeztek 60% alatti eredmények.

Véletlenszerű mintavételen alapuló ellenőrzést 17 tagállamban hajtottak végre (közülük négyben csak a papíron begyűjtött támogató nyilatkozatok tekintetében és egyben csak az online begyűjtött támogató nyilatkozatok tekintetében). Nem volt megfigyelhető jelentős eltérés az eredményekben a véletlenszerű mintavételt alkalmazó és az összes támogató nyilatkozatot ellenőrző tagállamok között.

Annak érdekében, hogy a tagállamoknak segítséget nyújtson ellenőrzési eljárásaikhoz, a Bizottság az ISA-program keretében kifejlesztett egy validációs eszközt²⁷, amelynek alapjául a német illetékes hatóság a BSI által már kifejlesztett létező alkalmazás szolgált. Eddig csak néhány tagállam vette igénybe ezt az eszközt.

e. A szükséges számú támogató nyilatkozatot elérő kezdeményezések benyújtása és vizsgálata

Az első, 2013. december 20-án benyújtott „Right2Water” kezdeményezés felkéri a Bizottságot, hogy *„terjesszen elő jogalkotási javaslatot a vízhez és a szennyvízhálózathoz való, az ENSZ által emberi jogként elismert jog végrehajtása, valamint a vízellátás és a szennyvízelvezetés mindenki számára elérhető közszolgáltatássá tétele érdekében.”*

Az európai polgári kezdeményezésről szóló rendelettel összhangban 2014. február 17-én a Bizottság intézményközi kapcsolatokért felelős alelnöke és az illetékes főigazgatóságok képviselői fogadták a szervezőket. Ugyanazon a napon nyilvános meghallgatásra került sor az Európai Parlamentben.

A Bizottság válaszát 2014. március 19-én fogadta el, amelyben kedvező választ ad azokra a kérésekre, amelyekben a Bizottság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a Szerződések alapján fellépjen, és amelyekben a szubszidiaritás és az arányosság elvét tiszteletben tartották. A

²⁷ <https://joinup.ec.europa.eu/software/vteci/description>

„Right2Water” kezdeményezés folytatásaként a Bizottság kötelezettséget vállalt egy sor intézkedésre, amelyek fokozatos végrehajtása folyamatban van²⁸.

A második kezdeményezés az „One of us” kezdeményezés arra kérte „az EU-t, hogy szüntesse be minden olyan tevékenység – elsősorban a kutatás, a fejlesztési segélyek és a közegészségügy területén végzett tevékenységek – anyagi támogatását, amelyben emberi embriókat pusztítanak el”.

A kezdeményezést 2014. február 28-án nyújtották be a Bizottsághoz. A kezdeményezés szervezőit 2014. április 9-én fogadta a kutatásért, az innovációért és a tudományért felelős európai biztos és az illetékes főigazgatóságok képviselői. A nyilvános meghallgatásra a Parlamentben 2014. április 10-én került sor.

2014. május 28-án a Bizottság elfogadta közleményét, amelyben kifejtette, hogy nem szándékozik jogalkotási javaslatot benyújtani, mivel megfelelőnek tartja az érvényben lévő uniós jogi keretet, amelyet a közelmúltban fogadott el az Európai Parlament és a Tanács.

A harmadik kezdeményezés a „Stop vivisection” felkérte a Bizottságot, hogy „helyezze hatályon kívül a tudományos célokra felhasznált állatok védelméről szóló 2010/63/EU irányelvet és terjesszen elő egy új javaslatot, amely véget vet az állatkísérleteknek, és helyette tegye kötelezővé – az orvosbiológiai és toxikológiai kutatásban – az emberi fajra közvetlenül releváns adatok felhasználását.”

Ezt a kezdeményezést 2015. március 3-án nyújtották be, és a Bizottság 2015. június 3-i határidővel ad rá választ.

Az aláírók száma és megoszlása

„Right2Water”

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
40549	1406	7575	0*	1236455	516	2513	33220	58051	0*	0	65223	2924	393	13252
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Összesen	
5566	18245	1635	21469	57643	3962	13964	3176	17546	20988	14589	11579	7104	1659543	

* Az igazolás a benyújtás időpontja után érkezett be. DK: 3495 FR: 17247
Zöld színnel: azok az országok, amelyekben elérték a küszöbértéket (13)

„One of us”

²⁸ További információk az alábbi weboldalon találhatóak:

http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/followup_actions/citizens_initiative_en.htm

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
5478	906	11468	7563	137874	2417	6679	52977	144827	83503	12778	623947	6407	9132	11646
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Összesen	
5469	45933	23017	27271	24973	235964	65564	110405	3481	31951	1230	2468	26298	1721626	

Zöld színnel: azok az országok, amelyekben elérték a küszöbértéket (18)

„Stop vivisection”

BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT
0	12598	4075	4610	164304	2502	3333	1952	47194	61818	0	690325	533	3167	4737
LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Összesen	
1291	26948	1662	9909	9208	38824	11305	1645	19507	12055	12495	7661	19472	1173130	

Zöld színnel: azok az országok, amelyekben elérték a küszöbértéket (9)

Az aláírások megoszlása azt mutatja, hogy a szervezők – annak érdekében, hogy elérjék az egymillió aláírást – jobbnak látták néhány tagállamra összpontosítani (nevezetesen a „Right2Water” esetében Németországra, a „One of us” és a „Stop vivisection” esetében pedig Olaszországra), és ezzel egyidejűleg biztosították a küszöb elérését hét tagállamban. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az európai polgári kezdeményezés szervezői számára különösen nagy kihívást jelent valamennyi uniós tagállamban ugyanolyan intenzitással folytatni a kampányolást.

A Bizottsághoz történő benyújtás

A rendelet nem ír elő határidőt a szervezőknek arra vonatkozóan, hogy mennyi idejük van a kezdeményezésük Bizottsághoz történő benyújtására azt követően, hogy az illetékes nemzeti hatóságok ellenőrizték támogató nyilatkozataikat. Ennek következtében az egyik kezdeményezés esetében több mint egy év telt el a gyűjtési időszak vége és a kezdeményezés benyújtása között.

Nyilvános meghallgatás az Európai Parlamentben

A rendelet 11. cikkének végrehajtása és a szükséges eljárási szabályok meghatározása érdekében az Európai Parlament 2012-ben módosította eljárási szabályzatát²⁹.

²⁹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+RULES-EP+20140701+RULE-211+DOC+XML+V0//EN&navigationBar=YES>

Ennek megfelelően az Európai Parlament megszervezte a fent említett két meghallgatást³⁰. Ezen alkalmakkor a Bizottságot (a „Right2Water” esetében) a Bizottság intézményközi kapcsolatokért felelős alelnöke és a („One of us” esetében) a kutatásért, az innovációért és a tudományért felelős európai biztos, valamint a fejlesztési biztos képviselte.

f. Átláthatóság: finanszírozás

A rendelettel összhangban a szervezőknek információt kell szolgáltatniuk az évente és szponzoronként 500 EUR-t meghaladó forrásokról. A szervezők által szolgáltatott összes információ az európai polgári kezdeményezés nyilvántartásában található.

	Nem rendelkezik finanszírozási forrásokkal	A 10.000 EUR alatti finanszírozás teljes összege	A 10 000 EUR feletti finanszírozás teljes összege
Kezdeményezések száma	14	9	8

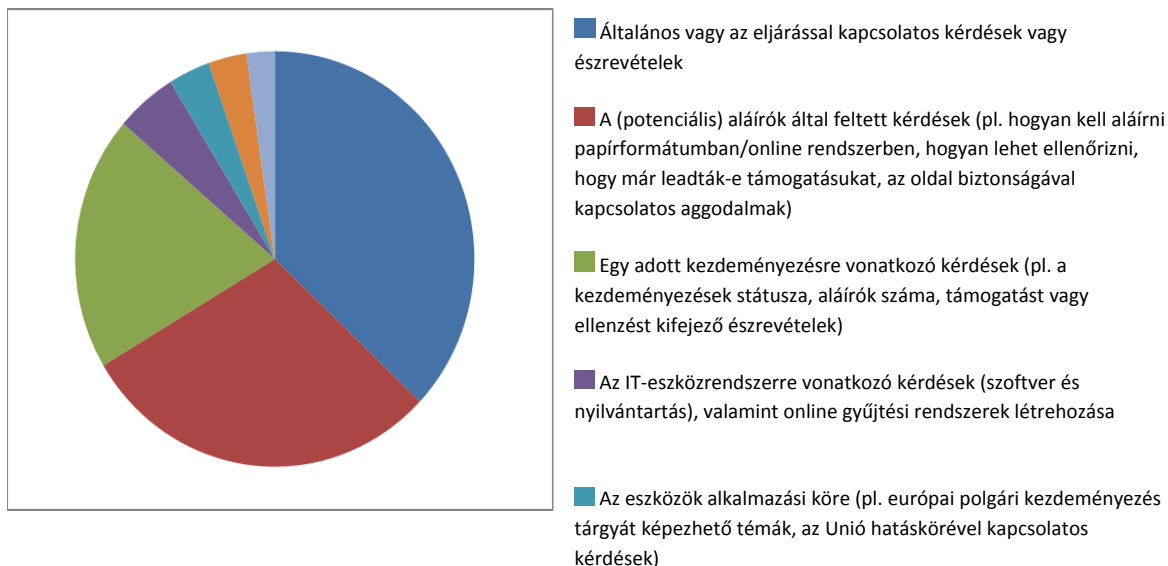
A nyolc közül három sikeres kezdeményezés több mint 10 000 EUR-t jelentett be finanszírozás és támogatás címén („Right2Water”: 140 000 EUR – „One of us”: 159 219 EUR – „Stop vivisection”: 23 651 EUR).

g. Kapcsolattartó pont

A rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottság létrehozott egy kapcsolattartó pontot, amelynek feladata a tájékoztatás és segítségnyújtás, és amely a EuropeDirect telefonos ügyfélszolgálatra támaszkodik. A kapcsolattartó pont az Unió összes hivatalos nyelvén válaszol a polgárok tetszőleges kérdéseire az európai polgári kezdeményezés szabályaival kapcsolatosan. A kapcsolattartó pont 2012. április óta több mint 1080 kérdésre adott választ.

Információkérés a kérdések típusa szerint

³⁰ <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140210IPR35552/html/The-'Right2Water'-campaign-EP-hearing-on-first-European-Citizens'-Initiative> és <http://www.europarl.europa.eu/news/en/news-room/content/20140407IPR42621/html/European-Parliament-hearing-on-%E2%80%9COne-of-Us%E2%80%9D-European-Citizens%E2%80%99-Initiative>

E kapcsolattartó ponton keresztül – mielőtt a szervezők hivatalosan is benyújtanák a Bizottsághoz a nyilvántartásba vételi kérelmet – a Bizottság nem hivatalosan megválaszolja a potenciális szervezők arra irányuló kérdéseit, hogy egy lehetséges polgári kezdeményezést nyilvántartásba lehet-e vetetni. 2012. április óta a Bizottság körülbelül 15 ilyen típusú kérdést válaszolt meg. Ezen válaszoktól függetlenül a Bizottság mindig ad hivatalos választ a javasolt polgári kezdeményezés nyilvántartásba vételére irányuló esetleges kérésekre.

A EuropeDirect telefonos ügyfélszolgálat által nyújtott szolgáltatáson felül a Bizottság szolgálatai közvetlen támogatást is nyújtottak a kezdeményezések szervezőinek. A javasolt kezdeményezéseik nyilvántartásba vétele után a szervezők közvetlenül is felvehetik a kapcsolatot a Bizottság szolgálataival a Bizottság weboldalán található szervezői fiókjukon keresztül (2012. április óta több mint 85 kérdésre adtak választ) vagy pedig e-mailben (körülbelül 125 kérdés). A Bizottság online gyűjtési szoftverével és az online gyűjtési rendszerek részére történő tárhelyek rendelkezésre bocsátásával kapcsolatosan technikai segítségnyújtásra is sor került e-mailben (majdnem 300 kérdés), illetve a Joinup platformon³¹ keresztül. A Bizottság az erre a célra szervezett találkozókön, illetve szükség esetén telefonon és videokonferencián keresztül is nyújtott támogatást.

4. A VÉGREHAJTÁS ÉRTÉKELÉSE

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy az európai polgári kezdeményezést sikerült maradéktalanul megvalósítani.

³¹ <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/home>

A tény, hogy már két kezdeményezésnek sikerült az európai polgári kezdeményezés teljes életciklusának – nyilvántartásba vétel, a szükséges előírt támogatás sikeres begyűjtése, a Bizottság hivatalos válasza – végére érnie, és hogy a harmadik kezdeményezés jelenleg a hivatalos válaszra vár, továbbá hogy a „Right2Water” kezdeményezés nyomon követése folyamatban van, azt igazolja, hogy a szükséges eljárások és mechanizmusok már rendelkezésre állnak az európai polgári kezdeményezés működőképességének biztosítására.

A Bizottság ugyanakkor tudatában van annak, hogy van hová fejlődni. Az utóbbi három évben az érdekelt felek ezzel az új intézményi és jogszabályi kerettel kapcsolatban a főként technikai vagy logisztikai kérdésektől kezdve az inkább politikai jellegű témákig terjedően számos hiányosságra tapintottak rá.. A Bizottság különösen az alábbiakat szeretné kiemelni³²:

- A polgári bizottságok jogi személyiségének hiánya: számos bizottság számolt be a felelősséggel kapcsolatos aggályokról, valamint például a források bevonásával és az adatvédelemmel kapcsolatos nehézségekről, amelyek abból adódnak, hogy a bizottságok tagjainak lakhelyei legalább hét különböző országban találhatóak.
- Nyilvántartásba vétel: továbbra is nagy kihívás a szervezők számára, mivel a javasolt európai polgári kezdeményezések jelentős száma nyilvánvalóan a Bizottság hatáskörén kívül esik.
- Az aláírókkal szemben támasztott követelmények: a különböző tagállamok által az aláírókra vonatkozóan előírt feltételek és személyes adatok eltérései továbbra is aggodalomra adnak okot, különösen az olyan esetekben, amelyekben ennek következtében a polgárokat megfosztják azon joguktól, hogy egy adott kezdeményezést támogassanak. A Bizottság üdvözli azon tagállamok konstruktív megközelítését, amelyek ez idáig kedvezően reagáltak a Bizottság felhívására, hogy egységesítsék és egyszerűsítsék az adatszolgáltatási követelményeiket, ugyanakkor további erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy az európai polgári kezdeményezési eszköz még könnyebben hozzáférhetővé váljon.
- Az európai polgári kezdeményezés életciklusának időrendje: a szervezők jelezték, hogy az online gyűjtési rendszer létrehozásához szükséges idő miatt a legtöbb esetben kevesebb mint 12 hónap áll rendelkezésükre, és ezen változtatni kellene. A sikeres kezdeményezés Bizottsághoz történő benyújtására vonatkozó konkrét határidő hiánya is félreértéseket és bizonytalanságot okozhat az intézmények és a nyilvánosság számára egyaránt.

³² A témák felsorolása a 2. fejezetben leírt, az európai polgári kezdeményezés életciklusának különböző lépéseit tükröző sorrendet követi.

- A javasolt kezdeményezések szervezők által biztosított fordításának ellenőrzése nehézkes folyamatnak bizonyult. A szervezők nehezen tudták biztosítani a fordításaik szükséges pontosságát, még a Bizottság első verziókra adott észrevételei alapján is.
- Ami az online gyűjtést illeti, a Bizottság tárhelyekre vonatkozó ajánlata révén sikerült megszüntetni a legnagyobb akadályt. Az érdekelt felek azonban továbbra is kritikának adnak hangot az igazolások beszerzését szolgáló jelenlegi rendszer bonyolultságával kapcsolatban és nincsenek maradéktalanul megelégedve a Bizottság által nyújtott szoftver jellemzőivel. A Bizottság emellett a tárhelyet átmeneti és kivételes szolgáltatásként nyújtja, mivel ez nem szerepel a rendelet előírásai között. Számos tagállam illetékes hatósága kényelmetlennek találja azt, hogy a szervezők a rendszerükre vonatkozó igazolást a javasolt kezdeményezésük Bizottság által történő nyilvántartásba vétele előtt szerezhetik be. Két olyan rendszerre állítottak ki igazolást, amelyet aztán soha nem használtak, mivel a hozzájuk kapcsolódó kezdeményezést a Bizottság nem tudta nyilvántartásba venni.

A fentiek alapján a Bizottság a közelmúltban adott megbízást az európai polgári kezdeményezés infokommunikációs technológiai vonzatairól szóló tanulmány elkészítésére³³, amely anyagul szolgálhat a Bizottság elemzéséhez az online gyűjtési rendszerre vonatkozóan.

- Az Európai Parlamentben szervezett mindkét nyilvános meghallgatás az érdekelt felek és szakértők nélkül zajlott le, kizárólag az európai polgári kezdeményezés szervezőit hívták meg aktív részvételre.

Meg kell kísérelni oly módon szervezni a nyilvános meghallgatást, ami garantálja, hogy a különböző vélemények és nézőpontok meghallgatást nyerjenek. Ez azért is különösen fontos, mert az európai polgári kezdeményezésről szóló rendeletben a sikeres kezdeményezésre adandó bizottsági válasza előírt három hónapos időszak nagyon rövid és kevés időt hagy hivatalos konzultációra az érdekelt felekkel.

- Az európai polgári kezdeményezések néhány szervezője (és egyéb érdekelt felek) úgy vélik, hogy elégtelen a párbeszéd és az interakció a Bizottsággal az európai polgári kezdeményezés életciklusának különböző szakaszaiban, és különösen a polgári kezdeményezésről szóló bizottsági közlemény elfogadását követően. Szeretnék, ha a vizsgálati és nyomonkövetési eljárás strukturáltabb lenne és jobban részt tudnának benne venni.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

³³ Az ISA-program által támogatott tanulmány.

Még mindig túl korai felmérni az európai polgári kezdeményezés hosszú távú hatásait az EU intézményi és jogalkotási eljárására. A Bizottság elkötelezett amellett, hogy továbbra is figyelemmel kísérje és megvitassa az európai polgári kezdeményezéssel kapcsolatos – és nevezetesen az előzőekben felvázolt – kérdéseket, szorosan együttműködve és koordinálva a különböző érintett felekkel az eszköz javításának érdekében.

Ebben a vonatkozásban a Bizottság érdeklődéssel fogadta az Európai Parlament által készített tanulmányt³⁴, az európai ombudsman által lefolytatott, saját kezdeményezésű vizsgálat megállapításait³⁵, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság és néhány civil társadalmi partner által 2012 óta évente megrendezett „Európai polgári kezdeményezési napok” („ECI Days”) nevű rendezvény tapasztalatait³⁶.

Az online gyűjtés kérdéséről szóló, folyamatban lévő bizottsági tanulmány további iránymutatással szolgál a Bizottság számára, hogy meghatározza erre a fontos ügyre vonatkozó álláspontját, ugyanakkor amíg szükséges, folytatja a rendkívüli, ingyenes tárhely szolgáltatását a szervezők számára.

Ezeken a különböző folyamatokon alapulnak az uniós intézmények által az európai polgári kezdeményezésről folytatott eddigi és folyamatban lévő elemzései. A Bizottság azt várja, hogy elmélyültebb eszmecserékre kerüljön sor a jogalkotóval, és hogy megkapja az Európai Parlament saját kezdeményezésű jelentését, amely figyelembe fogja venni a 2015. februárban az Alkotmányügyi Bizottság és a Petíciós Bizottság által közösen szervezett nyilvános meghallgatáson lezajlott eszmecseréket.

³⁴ „Európai Polgári Kezdeményezés – a végrehajtás első eredményei”
[http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU\(2014\)509982](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=IPOL_STU(2014)509982)

³⁵ OI/9/2013/TN

³⁶ <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-eci-day-2014>